

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Elyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség köziratok visszaadásán
vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Beöthy László tárcája.

A kereskedelmi tárca költségvetése fontos az egész országra, különösen fontos Biharmegyére nézve.

Az ország vérkeringéséről van itt szó. A kereskedelem hivatása, közel hozni a termelőhöz az eladót, eljuttatni az árut egyik kézből a másikba; joggal mondjuk ezt a processzust vérkeringésnek és még több joggal ügyelünk arra, hogy ez a vérkeringés csakugyan egészséges vért szállítson szét a test minden részébe s ne rontsa meg önző spekulációból szállítás közben az egészséges vért.

Nálunk Magyarországon a kereskedelmi tárca körébe tartozik a közlekedés ügye is s ez még fontosabbá teszi Beöthy László tárcáját.

Vasutak, csatornák, közutak, hajózás, fuvardíj — mind a kereskedelmi tárca körébe tartozó kérdések és valamennyinél egész sereg kielégítő válasza vár az országra.

A vasutügynél régóta sürgetik a reformokat. A tulságos központosítás nem bírja el a folyton növekvő vidéki forgalmat s immár elkerülhetetlen az eddigi központok: az üzletvezetőségek szaporítása és azoknak a mainál nagyobb hatás-

körrel való ellátása. De ez csak egy igen kis része a szükséges reformoknak. Elkerülhetetlen a személykocsik szaporítása, új vonatok beállítása, sőt mindinkább előtérbe nyomul a gyorsvonatoknak III. osztályu kocsikkal való ellátásának követelménye is.

A személykocsik szaporítását mindenki sürgeti, a kinek Magyarországon utaznia kell. Vagy pedig, ha már kocsikra nem volt pénz, be kellett volna hozni azt, hogy állóhelyekre adjanak ki jegyeket, mint a színházban. A kinek még nem volt szerencséje I. vagy II. osztályu, készpénzzel kifizetett gyorsvonati jeggyel a zsebében Püspökladánytól Nagyváradig zsufolt folyosóról gyönyörködni a természet szépségeiben és a jól elzárt üvegajtók mögött egytől-egyig elfoglalt ülőhelyekben: az szóljon az ellen. Gyorsvonatokon akárhányszor órák hosszat álldógalhat az utas a folyosón, míg helyet kap, ha ugyan előbb le nem száll. Hiába szaporodik a lakosság, egyre többet utazik a modern ember, a mai igényeknek nem felel meg a 10 év előtti kocsilétszám.

De további baj is van: a kevés vonat. Minél gyorsabb a közlekedés, annál jobb, nálunk pedig eddig a meglévő közlekedést is inkább lassították. Hogy csak egy

példát említsünk: Nagyváradra a budapesti esti gyorsvonat még pár év előtt is 7 óra előtt érkezett be, ma pedig menetrend szerint jóval 7 óra után, valósággal akárhányszor 8 óra felé. A kevés vonatot megrohanja a közönség, több időbe kerül a beszállás, a kiszállás, a mellett a községek minden képviselőválasztásnál gyorsvonat megállóhelyet sürgetnek — nem csoda, ha ilyen ostromnak az a szegény vonat enged és lassabban fut. Holott több vonat indítása mellett minden igényt ki lehetne elégíteni.

A vicinálisokról, a vasuti kocsik óriási többségének kétségbeejtően rossz világításáról nem is beszélünk. Hisszük, a nagyobb reformok után rákerül a sor e kisebbekre is s hissük, különösen mi bihariak és váradiak, hogy az új kereskedelmi miniszter tekintettel lesz szülővármegyéje régi jogos igényeire is. A nagyvárad-i üzletvezetőség, az új gyorsvonatpár Nagyvárad és Budapest közt, a nagyvárad—fümei gyorsvonat olyan szükségesek a mi forgalmas életünkre, mint az éhes embernek a falat kenyér.

Külön jelentősége van annak, hogy a kereskedelmi tárca keretében kiváló gondoskodás történik az állami és tör-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A japán gyermekek.*

Írta: dr. Bozóky Dezső.

(Folytatás.)

Japán a játékszerek tekintetében a mai napig megőrizte eredetiségét. Európai játékszereket még ma is csak elvéve lehet ott látni. A japánok, akik már sok mindent behoztak külföldről, a játékszereiket még mindig maguk készítik. Bár az is igaz, hogy olyan specifikus japán jellegűek ezek a játékszerek, hogy nem is igen lehetne őket más honnan beszerezni. Az európai játékszer talán nem is csinálna örömet a japán gyermekeknek. Ez az okos nép még ma sem ismeri a lukszust ezen a téren. A leggazdagabb gyermek játékszerei is csak fillérekbe kerülnek és merem állítani, hogy nagyobb örömet szereznek nekik ezek a filléres dolgok, mint a mi gyermekeinknek a mi drága, igazán felnőtteknek való játékhalmik. Japánban egyetlen koronából akár ötven gyermek számára vásárolhatunk csupa csinos és elmés játékszereket.

Ott vannak mindjárt a pompás selyem-

* Szerzőnek most megjelent »Két év Keletáziában« című kötetéből.

ruhás babák, a homlokba lógó köröskörül egyforma hosszúra nyított tuskés fekete hajjakkal, a kicsi, piros szájjal és a terdes szemekkel. A legegyszerűbb baba egy selyem kimonóba öltöztetett vékony páncika, de a feje ennek a babának is finom domborműves papírmasé, melyen igazi hajból van a pompás frizura. Kerül pedig egy ilyen kis műremek 1—2 szembe, két és fél, öt fillérbe. A baba Japánban talán még nagyobb szerepet játszik a kis lányok életében, mint nálunk. Ott ugyanis minden kislány, amelyik még nem tud igazi babát hordani a hátán, ilyen kis babát visel egész nap a hátán.

A lányok másik kedvenc játéka a labda. Ujabbán sokat játszanak már kis gummi lapdával is, melyet a földhöz ütögetnek kinyújtott tenyérrel, közben hirtelen meg is fordulva és éneklő hangon számlálva, hogy kinek hányszor sikerült a labdát leejtés nélkül a földhöz ütnie. De még manapság is sokkal jobban el van terjedve a régi papirlabda, melyből egy fillérért mindjárt 5—6 darabot adnak a boltban. Ez a labda vékony színes papírsíkokból van összeragasztva, melyet egy kis nyílason fujnak föl a játék előtt. A puhelykönyű labdát fölfelé ütögetik kis tenyereikkel és énekelve számlálják, hogy hányszor sikerült egymásután a procedura. Közkedveltségnek örvend a színes kavicsokkal való játszás is. A ház kü-

szőben ülve dobálják fel a színes kavicsokat s mielőtt még leesnek azok, újabb kavicsokat kapnak fel a küszöbről, a leeső kavicsot pedig hol a tenyéren, hol a kézhatán fogják fel. Az már a legfinomabb fajtája ennek a játéknak, amelyiknél kis színes túllzacskókba vannak bevarrva a zörgő kavicsok.

A fiúk, legszívesebben katonásdit játszanak, vagy kis tömött bőrlabdákkal labdáznak. Utóbbi játékhöz vastag bélelt bőrkertyűt huznak jobbkezükre, melyen lövésszerűen puffog a megkapott labda. Jaj annak, akit orron talál. Ujabbán a diaboló is nagyon divatba jött. Ne feledjük azonban, hogy a diaboló Azzsiából került hozzánk s a chinai bambuszporgettyű volt az őse.

Minden iskola udvarán tennispálya is van berendezve, melyen az órákői szünetekben szorgalmasan tenniszeznek a fiúk és lányok egyaránt. Tavasszal van a papírsarkány eregetés szezonja. Rendesen valamelyik hegy tetején eregetik a po pásnál pompásabb, izléses kivitelű tarka sarkányokat, melyekkel valóságos csatákat vívnak a levegőben. Minden gyermek igyekszik ugyanis sarkányának madzagával egy másik sarkány madzagát keresztülvágni. Ezer meg ezer ember kíséri figyelemmel a nagy légi csatározást. A tengeri hatalmár joggal büszke Japánban kedvelt játékszer lett a páncélos modern hadihajó is. Tíz szenért, azaz

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad-i temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

vényhatósági utakról is. Ez is gyakorlati érzékre s talán Bihar megye ismeretére is vall. Sehol sem lehet u. i. az országban jobban, mint Biharban meggyőződni róla, mit jelent egy-egy községre, ha feneketlen sártengerbe vész ősszel és tavasszal vagy ha jó úton át áll kapcsolatban a világgal.

A gyakorlati életet ismerő ember keze nyomát látjuk Beöthy László minisztériumának költségvetésén, bizalommal nézünk elébe, amikor a rovatos számok valósággá formálódnak át az életben; annál nagyobb bizalommal, mert a kereskedelmi minisztert Beöthy Lászlónak hívják, kinek tiszta jellemét, hozzáférhetlen egyéniségét mindenki ismeri. Már pedig megtanultuk, hogy erre a kereskedelmi minisztérium élén van a legnagyobb szükség.

A vezérkari főnök lemondása. Hötzen-dorfi Conrad vezérkari főnök lemondása befejezett tény. Lemondásának oka állítólag az, hogy nézete szerint a hadseregnek mostani tábori állományai egyáltalában nem elegendők és boszankodott a lassúság miatt, amellyel mind a két parlament a véderőjavaslatokat kezelte; újabb időben pedig meggyőződött arról, hogy a két parlament nem fogja a hadsereg békelétszámát oly gyorsan fölelni, a hogyan ő szerette volna. A *Grazer Tagespost* értesülése szerint a király elfogadta Hötzen-dorfi Conrad báró vezérkari főnök lemondását. Utódja *Schemua* Balázs altábornagy, hadügyminiszeri osztályfőnök lesz. Azt hiszik, hogy Conrad tábornok lemondásának elfogadásával baráti szolgálatot akartak tenni Olaszországnak.

nem egészen harminc fillérért már pompás csatahajót lehet kapni sok-sok ágyúval, a szép piros sugaras, napos japán hadi lobogóval. Persze, csak vízhatlan japán olajos papirból.

A játékszerek sorából nem hiányoznak persze a pompás meséskönyvek sem a szép színes képekkel. Gyermek újságuk pedig annyi van, amennyit talán a világnak egyetlen egy nemzete sem tudna felmutatni. Irni és olvasni tud Japánban minden gyermek. Kedvenc foglalkozása a japán gyermeknek a japán kabóca és a pillangók üzése. Kis vesszőseprőkkel nyargalnak a Japán dalos madarait helyettesítő zenei hangokon cirpelő «szémi»-ik után és nagy az öröm, ha el tudnak egyet csipni közülük.

De ne gondolja senki, hogy talán a dédelgetett japán gyermek dacos és durcáskodó zsarnoka lenne a háznak. Korántsem. Alig hogy lekerül a gyermek az anya vagy testvére hátáról, alig kezd a saját lábain járni, s kezd az esztét birni, az első dolog, amit megtanul, hogy szeresse szüleit és tisztelje az idősebbeket. Jól jegyezte meg róluk Chamberlain, Japán alapos ismerője, hogy a japán gyermekek oly jók, hogy jóságuk által paradicsommá teszik az országot a felnőttek számára is.

Paradicsom volt Japán nekem is és valahányszor visszaszállanak gondolataim a szép Japánba, magam előtt látom futkározni az aranyos japán gyermekeket, akiről egybehangzóan jegyzi föl minden utazó, hogy nem ismerik a sirást, csak a kacagást, azt a szívhez szóló, azt az édes gyermekkacajt, mely minden embert felvidít és amelynek hangja betölti az egész országot.

Azt hiszem, hogy a föld hátán Japánban vannak a legboldogabb gyermekek!

Vége.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 1.

Elnök: **Návay** Lajos.

Az elnöki előterjesztések és irományok bemutatása után **Zichy** János gróf kultuszminiszter betérjeszti a *debreceeni és pozsonyi* egyetemek felállításáról szóló törvényjavaslatot (Eljenzés.) Napirend előtt

Polónyi Géza szólal föl személyes kérdésben és megállapítja, hogy ő csak 1881 óta tagja a főváros törvényhatósági bizottságának így tehát nem áll az, amit a főváros ügyének forszírozása alkalmával a belügyi tárca tárgyalása során **Heltai Ferenc** ő róla állított, hogy ő 1879-ben is tagja volt a főváros törvényhatóságának.

Heltai Ferenc kijelenti, hogy amennyiben meggyőződött állítása valótlanágáról a Polónyiról mondott kijelentése tehát önmagától elesik.

Ezután rátért a Ház

a kereskedelemügyi tárca tárgyálására.

Heltai Ferenc előadó ismerteti a javaslatot nagy általánosságban, s ennek kapcsán foglalkozik az államvasutak mizériáival. Ugy tudja, hogy a kormány már régebben foglalkozik e bajok orvoslásával. A kormány teljesen tisztában van azzal is, hogy az államvasutaknál a személyzet igyekezetétől igen sok függ, viszont azt is tudja, hogy hiába igyekszik a személyzet erején felüli munkával kiérdemelti föllebbvalóinak jóakarátát ez csak nagyon kivételes esetben vagy egyáltalán nem sikerül, éppen ezért arra törekszik majd a kormány, hogy a személyzetet anyagilag kárpótolja illetve a gyakoribb előléptetésekkel kárpótolja őket. Megemlíti ezután, hogy szükségesnek tartja az államvasutak részére egy központi bevásárló hivatal szervezését, amelyek más külföldi államokban már régebben működnek a legnagyobb meglepődésre.

A budapesti pályaudvarok kiépítése kapcsán megemlíti, hogy már husz éve foglalkoztatja a kormányokat és pártokat egyaránt ez a kérdés és még ma sincs elfogadható alap találva, amely e kérdés megoldását csak némileg is előmozdítaná, pedig ha e kérdés elintézését sokáig halasztjuk, úgy a költségek is mindig nagyobbak lesznek. Kéri a javaslat elfogadását. (Eljenzés a jobboldalon.)

Reöck Iván foglalkozik ezután a javaslattal és azzal nem politikai, hanem közgazdasági szempontból kíván foglalkozni. A javaslat sok érdekes újítást hoz, amit készséggel ösmerek el, de viszont vannak hibái is, amelyek orvoslására felhívja a kereskedelmi miniszter figyelmét. A vizierők felhasználását nem forszírozza úgy a kormány, ahogy azt ez a természeti erőkhöz bővelkedő ország megérdemli. A leghelyesebb megoldása az úgynevezett az volna, ha a kormány, különösen a szegényebb vidékeken azzal szubvencionálná a felállítandó gyárakat, ha a természeti erőket díjtalanul bocsátaná a gyárak rendelkezésére. (Helyeslés.)

Solymossy Ödön báró beszélt ezután s hangoztatta, hogy az iparkamarák nem felelnek meg teljesen hivatásuknak. Több ipai szakiskola felállítását sürgeti, mivel a szakiskolák is oly csekély számmal vannak, hogy lehetetlen kielégíteni a folyton nagyobbodó igényeket.

Ezután az államvasutak bajaival foglalkozik. A hiba elsősorban a teher szállító kocsik hiányában van. A javaslatot elfogadja.

Csermák Ernő kifogásolja az államvasutak bajait, azt mondja, hogy a vasutnál nincsenek alkalmazva a modern technika vívmányai. Ezután a posta takarékról beszélt.

Az ülés vége 2 órakor.

A debreceni és a pozsonyi egyetem törvényjavaslata.

Tegnap terjesztette a képviselőház elé gróf **Zichy** János kultuszminiszter a *debreceeni és a pozsonyi* magyar királyi tudomány egyetemek felállításáról szóló törvényjavaslatát. A javaslatnak mindössze hét paragrafusa van s a törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi, a belügyi és a pénzügyminiszteriumok bizatnak meg.

A miniszter terjedelmes és alapos indoklásban a harmadik egyetem egész történetét elmondja. A mozgalmat 1876-ban a *pozsonyi* jogakadémia tanárai indították meg, akik emlékiratban a jogakadémia egyetemmé való kibővítését kérték Deák Ferenc egyetem néven.

Trefort 1885-ben elkészítette törvényjavaslatát a pozsonyi egyetemről, de *Győr, Szeged* és *Kassa* is jelentkeztek egyetemért. A budapesti egyetem nagy túlműveltsége állandóan életben tartotta a kérdést.

A következő miniszter, gróf **Csáky** Albin, ellene volt a harmadik egyetem felállításának, ugyancsak ellene volt utódja, báró **Eötvös** Lóránd is.

Ebben az időben jelent meg *Berzeviczy* Albert nagy tanulmánya erről a kérdéssel, amely ugyszólván eldöntötte a kérdést. Még pedig a harmadik egyetem javára.

Néhány statisztikai táblázatot is közöl a tervezet, amelyből megtudjuk, hogy legtöbb egyeteme a német birodalomnak van: 21, utána Anglia következik: 18, majd Olaszország: 17, Franciaország 16 egyetemmel. A tervezet szerint *Pozsonyban* jogi, természettudományi és orvosi fakultás lesz. *Debrecenben* pedig református hittudományi, jogi, bölcsészeti és természettudományi.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE“

férfi box fűzős, gombos, rendes
vagy amerikai alakban

kitűnő minőségű

Goodyear welt készítés

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruháza

ezégnél.

13 K 50

13 K 50

Közös minisztertanács Bécsben. A jövő hét elején, kedden, közös minisztertanács lesz Bécsben gróf Achrenthal külügyminiszter elnöksége alatt. A minisztertanácsban részt vesz gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök is, aki erre az időre megszakítja semmeringi pihenését és Bécsbe jön. A minisztertanács a közös költségvetést intézi el, valamint dönt a módosítások ügyében, melyeket a két kormány akar tenni a véderőreformon. Így döntésre kerül az altiszti kérdés is.

Oda van a birka meg a bíróság.

Érdekes csoport vonta magára tegnap Nagyváradon a járókelők figyelmét. A csoport ötven emberből állott. Az emberek mindannyian a magyarcsékei járásból jöttek be Nagyváradra. A csoportot elsősorban öltözéke tette érdekessé, amennyiben annak minden egyes tagja, mintha egyenruhában lettek volna, minden darab egyforma volt rajtuk. Kék haraszt bekecsket viseltek. Feszés nadrág feszült lábukhoz. Fejüket göndör bárányszőr sapka fedte s kezükben bot volt. Tisztán öltözött román parasztok voltak. Az ötven román élén egy élte-sebb ember ballagott, erősen magyarozott a mellette kullogóknak. Egyenesen a megyeháza felé tartottak, nyomon követték mi is őket. A vármegyeházán aztán az udvaron megállapodtak, összedugták botjaik végeit és tanácskozni kezdtek. Oláhul folyt a tanácskozás, mely egy negyedóráig tartott, aztán megint széthúzták a botokat és az az idősebb ember kivált a többiek közül, majd maga mellé vett még négy embert és felkullogtak az alispánhoz. Ezalatt az udvaron maradt negyvenöt ember és csodálkozva nézték az udvaron épen licitációra összegyűlt zsidókat. Megkérdeztük az atyafiakat, hogy mi járatban vannak és honnan valók. Elég jól tudott egyik-másik magyarul is beszélni.

— Mi *Szentelekről* jöttünk.

— Hányan vannak, aztán miért jöttek?

A kérdezett atyafi büszkén egyenesedett ki s így mondta:

— Ötvenen vagyunk, oszt azért jöttünk, mert nálunk bíróválasztás volt és nem az lett a bíró, akit mi akartunk.

— Hát ki lett a bíró?

— A régi bírót *Popa* Jánosnak hívják és már négy éve ül a bírói székben. Nagyon tisztességes ember és mégis a *Kuk* Demetert választották meg.

— Most mit akarnak aztán?

— Azt, hogy hagyja meg az alispán a régi bírót, nekünk nem kell az új bíró.

— Aztán ki vezette magukat ide?

— A *Popa* János. Most bent van az alispán nagyságos urnál a többiekkel.

Eközben *Popa* János, aki saját érdekében vezette az alispán elé a küldöttséget, elvégezte dolgát odafönn és jöttek lefelé a márványlépcsőkön.

— Nos, mit mondott az alispán?

— Azt, hogy menjünk haza, majd utána néz a dolognak, mert az igazságos ember ám. Mondom én, hogy bíró leszek én még *Szenteleken*.

Utánna néztünk a dolognak és akkor megtudtuk, hogy mi is volt a tegnapi berándulásnak az oka. *Popa* János, mint bíró, elég, sőt mondhatni a kelletténél is gyengébb ember volt és így nem volt a bírói székbe megfelelő. Jól tudta, hogy a választás alkalmával az ő ötven szavazójával kisebbségben marad, ezért két birkát leöltetett és vacsorát adott, melynek célja lett volna szavazókat gyűjteni. A két birka el is fogyott, azonban, mikor

a választásra került a sor, a szavazók közfelkiáltással *Kuk* Demetert választották meg.

Ebbe *Popa* János nem tudott belenyugodni és az elvesztett bíróság, no meg a két birka tegnap az alispán elé vezette őt és ötven társát. Hogy lesz-e eredménye, az még nagyon kétséges.

UJDONSÁGOK.

* **A husvét áthelyezése.** A müncheni nunciaturán úgy tudják, hogy a pápa már legközelebb bullát fog kiadni a *husvétnek április hónap első vasárnapjára való áthelyezéséről*. Már a kereszténység első századában nagy viták folytak erről s az ellentéteknek a niceai zsinat vetett véget azzal a határozatával hogy a husvét mindig arra a vasárnapra essék, amely a tavaszi éj-napegyenlőség után következő holdteltével egybeesik. Ha ugyanerre a napra esnék a zsidóhusvét is, akkor a keresztény husvétnek a következő vasárnapot kell megszentelni. A niceai zsinat határozata következtében tehát a keresztény husvét mindig március 31. és április 25-ike között váltakoznik. Azért fontos a pápa elhatározása, mert a *husvét idejétől függ az egész év váltakozó ünnepeinek beosztása*. A bulla állítólag már legközelebb napvilágot fog látni.

* **Népszövetségi értekezlet Debrecenben.** A »Katholikus Népszövetség« debreceni szervezete december 3-án délután 5 órakor a román kath. főgimnázium tornatermében értekezletet tart, melynek műsora a következő:

1. Hymnusz. Enekli a közönség.

2. »A német munkásmozgalmak« felolvasás. Tartja: *Kresznerics Gy.* Ferenc máv. hivatalnok, helyi igazgató.

3. Tornácomon. Költemény. Irta: *Tompá Mihály.* Szaválja: *Fuszek Ilona* k. a.

4. »A katolikus gyermekvédelem és a társadalom«, szabad előadás. Tartja: *Keményfy K.* Dániel Esztergom-vízi városi plébános, szentszéki tanácsos.

5. Magyar Rapsodia. Zongorán előadja: *Alber Lujza* k. a. zongora-tanárnő.

6. Szózat. Enekli a közönség.

Este 8 órakor az »Angol királynő« fehér termében társasvacsora étlap szerint.

* **Az O. M. Bank kormányzója nem jön Nagyváradra.** Hire járt, hogy a napokban Nagyváradra érkezik *Popovics Sándor*, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója s megvizsgálja a bank nagyváradai fiókját s megtekinti az O. M. Banknak a Széchenyi téren építés alatt álló palotáját. *Popovics Sándor* kormányzó tényleg szándékozott Nagyváradot meglátogatni, de közbejött akadályok miatt az utazás elmaradt. A közös bank egyik főtisztviselője jött Nagyváradra s már be is fejezte a bankfiók vizsgálatát.

* **A városi orvosok és a betegsegélyező pénztár.** *Pásztor Ede* törvényhatósági tag indítványt terjesztett be Nagyvárad város törvényhatóságához, hogy a városi titkos orvosok eltiltassanak a kerületi betegsegélyező orvosi állással járó teendőik ellátásától. Ez a kérdés már több törvényhatóságot foglalkoztatott, sőt a kérdés megfordult a belügyminiszteriumban, de döntés nem történt, mert még nincs megállapítva, hogy a kerületi munkás betegsegélyező pénztárak minő szerződés alapján alkalmazták az orvosokat. *Pásztor Ede* indítványára a városi tanács véleményt kér a jogügyi bizottságtól. Tegnap foglalkozott a kérdéssel a jogügyi bizottság s abban állapodott meg, hogy tekintettel arra, miszerint a kerületi

pénztári orvosoknak végleges szolgálati szerződésük ma sincs, a jogügybizottság nincs abban a helyzetben, hogy véleményt mondjon, hanem a jelenlegi állapot egyelőre fentartandó, a szabályrendelet azon intézkedése alapján, hogy a városi orvosok magánygyakorlatot folytathatnak.

* **Dr Hoványi Géza helyett dr Stokker József.** Holnap véget ér a kortes hadjárat, megejtik a városatyák választását s ismét csend lesz egy újabb választásig. Az utolsó agitációs összejövetelek ma, szombat este lesznek. A függetlenségi pártnak Olasziban a réti 48-as körben, Ujvároson a Nemzeti vendéglőben, Velencén pedig a Rölich vendéglőben lesz a társasvacsorája. — A nemzeti munkapárt Olasziban az Európa vendéglőben, Váralján pedig az Ujvilágban gyűl össze. — Az olasz választás vezetésében változás lesz, amennyiben dr *Hoványi Géza* lemondott a választási elnökségről s így dr *Stokker József* lesz a választási elnök.

* **A sajtó szabadságának biztosítása.** Budapest törvényhatósága tudvalegileg feliratot intézett az országgyűléshez a sajtószabadság hatályosabb biztosítása érdekében. A feliratot pártolás végett Nagyvárad városának szintén megküldötték s azt tegnap tárgyalta a jogügyi bizottság. Nagyjában elfogadták a feliratot, de a város felterjesztésében hangsúlyozni kívánják, hogy a hírlapok terjesztését törvény biztosítsa s előzetes (?) lefoglalás csak a jogerős bírói ítélet alapján történhessék.

* **Árlejtés szénszállításra.** A nagyváradai városi villamos mű részére szükséges szén szállítására tegnap tartották meg a városi házában az árlejtést. Összesen 17 ajánlat érkezett be, amelyek között több ausztriai, sőt németországi cég ajánlata is van. Az ajánlatokat kiadták *Belányi Imréné* k, a villamosmű igazgatójának, aki átvizsgálja azokat s javaslatot tesz, hogy melyik ajánlat a legelőnyösebb Nagyvárad városára.

* **A házbérvallomások beadása.** Nagyvárad város adóhivatala ismételtén felhívja mindazon háztulajdonosokat, akik az 1912. évi házbéradóra vonatkozó vallomásokat a már közzetett határidőben be nem adták, hogy nyolc nap alatt azt annyival inkább adják be, mivel ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt, hivatalból fog megállapíttatni.

* **Ujtás az interurbán telefonnal.** A magyar királyi posta és táviráda vezérigazgató-sága 8687—1811. sz. rendeletével megengedte, hogy a távbeszélő állomások előfizetői saját állomásukról, biztosíték nélkül is folytathassanak interurbán beszélgetéseket abban az esetben, ha a beszélgetési díjat a távbeszélő hivatalnak előzetesen beküldik, vagy a hivatalnál előre lefizetik.

* **Magyar napilap Abbáziában.** Erdekes hírt kaptunk a tenger partjáról. Ausztria területén, *Abbáziában* a magyar kultúra előmozdítására magyar napilap indul meg *Quarnero* címmel. Magyarországról is annyian fordulnak meg évenként Abbáziában, hogy ott egy pontos, megbízható, az igazságot hirdető magyar napilap indítása vároiban hézagot pótol. Bizunk benne, hogy mikor a *Quarnero* ezt a hivatását teljesíti, bizton bizhat ott az idegenben a magyar közönség támogatásában.

* **Kirendelés.** Dr *Horváth Jenő* egyetemi magántanár és szolnoki főgimnáziumi tanárt, a magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter, a legújabb kor története és a magyar közművelődéstörténet magántanári tanszékére rendelte ki.

* **Alakuló közgyűlés.** A Nagyváradi Felső Kereskedelmi Iskola Végzett Tanulóinak Szövetsége f. é. december 2-án, szombaton délután fél 6 órakor a nagyváradi felső keresk. iskola munkatermében dr. Schack Béla kir. főigazgató ur közreműködésével alakuló közgyűlést tart, melyre a volt növendékeket és az érdeklődőket tisztelettel meghívja az előkészítő bizottság.

* **Megfelelőbb segédjegyzői választás.** A magyarkézi segédjegyzői választás ellen felelőbb választást adtak be többen, akik a választást törvénytelennek mondták. A főszolgabíró vélemény alapján az alispán a felelőbb elutasította, mert meggyőződött róla, hogy az csak zaklatása a hatóságoknak.

* **A lakbér szabályzat módosítása.** A belügyminiszter tudvalevőleg nem hagyta jóvá Nagyváradi város új lakbér szabályzatát, hanem módosításokat rendelt el. Leglényegesebb módosítás, hogy nem engedi meg a lakbérnegyedek áttételét a rendes naptári évnegyedekre, hanem az eddigi rendet hagyja meg. A miniszter által elrendelt módosításokat tegnap vette tárgyalás alá a jogügyi szakbizottság s amíg a módosítások egyrészt helyesnek találta, viszont egyes módosításokra nézve azt javasolja, hogy a város törvényhatósága írjon fel a miniszterhez az eredeti szöveg meghagyása iránt, mert a miniszter által kívánt módosítások nem felelnek meg a helyi viszonyoknak. A miniszter ugyanis teljesen a budapesti mintát vette elő a módosításoknál.

* **Benitens képviselőtestület.** Szentelek község képviselőtestülete a közigazgatási bizottság meghagyása dacára sem határozta el a községi iskola felépítését. Tegnap a főispán az alispánhoz átiratot intézett a képviselőtestület feloszlatása iránt.

* **Per a velencei part területéért.** Már 1894-ben rendezni óhajtotta Nagyváradi városa a váradvelencei partot. Akkor a közbirtokosság rendes gyűlésen elhatározta, hogy a Körös-partján ingyen átbocsát a Nagyhidtól a vasuti hidig 7 méter szélességű sávot. Nagyváradi városa azonban akkor abbahagyta a dolgot s csak később vette ismét tárgyalás alá a kérdést, amikor már nem akart hallani semmit az ingyen átadásról a velencei közbirtokosság, a város jogügyi bizottsága pedig, az 1897. évi törvény alapján helyezkedve, azon véleményben volt, hogy a közbirtokosság nem is ajándékozhat el semmit a területéből s a körülbelül három holdnyi területet ki kell sajátítani a városnak. A városi tanács ezzel szemben azt hiszi, hogy az 1894. évi törvény nem alkalmazható ez esetben, mert mikor a közbirtokosság a területet ingyen felajánlotta, a kérdéses 1894. évi törvény még nem lépett életbe. Végre is újból a jogügyi bizottság elé került a kérdés, hogy mondjanak rá véleményt, pereljen-e a város. A jogügyi bizottság úgy látja, hogy a városnak van igaza s így a per megindítását javasolja a törvényhatóságnak.

* **Kinevezés.** Dr. Miskolcsey Ferenc főispán az üresedésben volt cséfalai járási orvosi állást tegnap töltötte be. A járási orvosi állásra dr. Balázs Endrét nevezte ki a főispán. — A nagyváradi kir. itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. itélőtábla kerületébe, dr. Nyul István, Molnár Géza ügyvédjelöltek, Faragó Ernő és Acs Nagy Jenő jogszigorlókat díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Járvány.** A berettyóújfalusi főszolgabíró tegnap jelentést tett az alispánnak, hogy Furtán a vörheny járványszerűleg lépett fel. Az óvintézkedéseket fogantatosították.

* **Adakozás.** Gáthi Sándor 2 koronát ajándékozott a Mensa Academicának, mely öszszegért köszönetét fejezi ki, Zámbovovszky Rezső ifjusági elnök.

* **Popescu Aurél pénzbüntetése.** Az ismeretes miklózári rémes éjszaka egyik gyanúsítottja Popescu Aurél, akit a súlyos vádak alól felmentett a törvényszék, most ismét szerepel a vármegyeházán. A magyarországi főszolgabíró ugyanis még 1909-ben Popescut 40 korona pénzbüntetésre ítélte bizonyos illetékek hibás kezelése miatt. Időközben Popescut felfüggesztették állásától és így a 40 korona sem térült meg. A számvétség most tett jelentést a dolgról az alispánnak és kérdést intézett, hogy mi történjék a követelt pénzzel. Az alispán dec. 20-ig adott határidőt a pénzbehajtása vagy törlése iránt.

* **Szerencsétlenség vagy büntény?** Tegnap reggel 9 óra tájban a biharpüspöki vasuti állomás mellett levő homokbányában egy ismeretlen embert találtak a bányamunkások eszméletlen állapotban, kinek fején nagy zúzódási sebek voltak. A szerencsétlen ismeretlen az alföldi vonattal a nagyállomásra szállították, honnan a mentők bevitték a biharmegyei közpórházba. Az ismeretlen ember azóta eszméletre nem tért, így kihallgatni nem lehetett. A rendőrség személyazonosságának és annak megállapítása iránt, hogy szerencsétlenség történt avagy büntény, az eljárást megindította, egyben értesítette a kir. ügyészséget.

* **A szociálisták bukása.** Ermihályfalván tegnap tartották meg a képviselőtestületi tagválasztást. A választást izgalmas készülődések előzték meg. A szociálisták ugyanis erős terrorral dolgoztak, hogy jelöltjeiket bejuttassák. A választás késő este ért véget és a szociálisták bukásával végződött. Leszavaztak 244-en és ebből a szocialista jelöltek csupán 80 szavazatot nyertek.

* **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésekkel, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. Sauer-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. Nagyváradi Rákóczi-ut.

* **Karácsonyi és Újévi imakönyvek, ifjusági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek Benkő Arthur könyv- és papirkereskedésének Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.**

Tisztelettel értesitem Nagyváradi város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az 1792-ik évben alapított

ékszer-, arany- és ezüstmű üzememet f. év december havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve **nyitom meg a Bémer-téren**

ujjonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.
Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Vaiszlovits-ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

* **Csillár és fémáru gyártási telep:**
Nagyvárad Iroda s raktár
Szt. János-u. 1. **Bémer-tér 3.**
Telefon 556. Készíték 'a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

az őszi és téli szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Telefon 11-41.

Telefon 11-41

Karácsony és a posta.

Közeledvén a karácsony, a postaigazgatóság a közönség tájékoztatása végett a postai csomagok pakolása és címzése tárgyában a következő figyelmeztetést adta ki:

A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja.

Különösen szem előtt tartandók a következők:

1. Pénzt, ékszert, más tárgyakkal egybe csomagolni nem szabad.

2. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyakra pedig erős csomagoló papír használandó.

Vászon vagy papirburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan átkötni, a zsineg keresztelési pontjain pedig pecsétviasszal lezárni kell.

A pecsételésnél vésett pecsétnyomó használandó.

3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezeték- és keresztnévnek vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb) továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére; a Budapest és Wienbe szóló küldemények címzeteiben, ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés stb. kiteendő.

A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges.

4. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, bőrdarabra vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni.

A papíriapokra irt címeteket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani.

Fellette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címirat összes adatait feltüntető papírlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogyha a burkolaton levő címirat leesnék, elveszne vagy pedig olvashatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontása után a jelzett papírlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen.

Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagon levő címirat felső részén is kitüntesse.

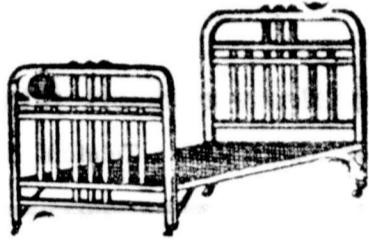
5. A csomagok tartalmát úgy a címíraton, mint a szállítólevélen szabatosan és részletesen kell jelezni.

Budapestre és Wienbe szóló élelmisze-

reket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (hús- és szeszes italok stb.) tartalmazó csomagok címrataira, nemkülönben az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiirandó. (például szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor stb.)

A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivétele szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja.

Vas és rézbutor

Gyári árkártya

Szagrénnyagy 3 matraccal 20 korona

Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Annuska (Hegedüs Cornél fellépésével).

Vasárnap délután: Theodor és társa, este: Kis gróf (operett újdonság).

Annuska — Hegedüs-Handel Kornélia. Ma este lép először színpadra egy nagyváradai urilány, Hegedüs-Handel Kornélia. Tegnap tartották az »Annuska« utolsó főpróbáját s ennek kis közönsége elragadtatással nyilatkozott a színésznő jelölt képességeiről. A föllépés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg minden felé s ha színésznő lesz a kis urileányból, zsufolt ház indítja művészi pályájára.

Theodor és társa. A vasárnap délutáni közönségnek régen volt olyan színházi élvezetben része, amilyent a mostani ígér. A szezon egyik legnagyobb sikerű darabja, mely minden előadásán zsutolt házat vonzott, »Theodor és társa« kerül színpadra vasárnap délután mérsékelt helyárak mellett. Az előadásra a jegyekből máris igen sokat jegyeztek elő.

TANÜGY.

Államsegély a felsőbb leányiskoláknál. A hivatalos lap mai száma terjedelmes kultuszminiszteri rendeletet közöl, amely a közönségi és felekezeti felsőbb leányiskoláknál alkalmazott igazgatók, rendes tanárok, rendes és segéd-tanítónők fizetésének államsegéllyel való kiegészítését rendezi és osztályozza, még pedig az eddigittől eltérő módokat szerint. Ez az újabb megállapítási módokatoknak lényege az, hogy minden közönségi és felekezeti felsőbb leányiskolai igazgatóknak, rendes tanároknak, rendes és segéd-tanítónőknek az iskolafenntartótól nyert fizetése ugyanazon minőségben töltött szolgálati ideje alapján ugyanolyan összegre egészített ki államsegéllyel, mint a mennyit ugyanazon minőségben hasonló szolgálati idővel bíró állami felsőbb leányiskolai

igazgatók, rendes tanárok, rendes és segéd-tanítónők fizetés- és személyi pótlékképp tényleg élveznek. A hivatalos lap ezután taxative sorolja fel az egyes fizetési fokozatokra eső államsegély nagyságát.

Népnevelési Közlöny. A mozgalmas és lelkesedésben impozáns tanítógyűlés után a ma megjelenő Népnevelési Közlöny 7. száma is erős dokumentum a tanítók szándékának. Bodnár János, a lap agilis szerkesztője alapos tudással és meggyőző realitással összegezi a tanítóság követelését; a lap egész terjedelmében hozza Horváth István képezési tanárnak a nagygyűlésen előadott beszédét a tanítói fizetésrendezésről. A lap hivatalos részében a tanfelügyelőség rendeletei sorakoznak. Félsg humauizmus címen Kármán Elemér ír tartalmas cikket. A krónikában szellemesen foglalkozik a szerkesztő egy-két frappáns aktualitással. Majd referátát hoz a lefolyt tanítói gyűlésről. A budapesti gyűlésre való készülődéssel foglalkozik még a lap s végül szerkesztői üzenetek s a pénztári forgalom adatai következnek.

IRODALOM.

»A Kath. Hitterjesztés Lapjai« ez évi 10-ik, decemberi füzeté a következő kiválóan érdekes tartalommal jelent meg: Alaszka hőmezője. — A ferencrendiek Japánban. — A kínai forradalom. — Uj indián missio Paraguyanban. (Vége). — Bornéo szigetén. — Missiói tudósítások: Törökország. — Nyugat-Afrika: Hírek az Aranyparttól. — Tíz jótanács a missió pártolásáról. — Kégyes adományok. Képek: Japán: Berlioz püspök a szendai iljusággal. — Japán: A hakodatei új székesegyház. — Japán: Fuji-jáma a japánok szent helye. — Japan: Jeszó szigeti keresztények. — Nyugat-Afrika: Nő az aranyparttól. — Nyugat-Afrika: Aranyparti néger törzsfőnök. — Szigetenger: Bornéo szigeti dajak törzs lakóháza. — Kina: Missiótelep Ki-nganban. A tanulságos és ismeretterjesztő képes havi folyóirat előfizetési ára: egész évre 6 korona. Megrendelhető »A Kath. Hitterjesztés Lapjai« kiadóhivatalában, Nagyvárad, Papnevelő-intézet.

Az Örökimádás című hitbuszalmi folyóirat decemberi száma a következő tartalommal jelenik meg: Hevey Gyula: Az új Teremtés. Frater Emericus: Az Oltáriszentség neveltjei. Tiefenthaler József: Örök Betlehem. A boldog arsi plébános és az Oltáriszentség. Lukácsy István: Ez az ellenség. T. L-né: Karácsonyi meglepetés (dxl): Igazság. Oltáregyesületi tanácsadó. Gyakori szentüldözés. Rovatvezető: Reviczky Aladár főmukatató. Fischer kölni biboros-érsek pásztorlevele. Gyermekvilág. Rovatvezető: dr. Syllaba Emil. Szentséglátogatás. Angyal étek angyali léleknek. E. M.: Teendők a sekrestyében. Röptében a nagy világ körül. Irodalom egyesületi élet. Kimutatások. E folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Úlló u. 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona.

SPORT.

A vasárnapi football mérkőzések. A tartós őszi idő kedvez a football sportnak. Így labdarugó csapataink a honapi vasárnap délutánt se fogják kihasználatlanul hagyni, a football iránt mind szélesebb rétegben érdeklődő közönségünk pedig bizonyára szívesen fogja végig szemlélni a mérkőzéseket. A Sport-téri pályán honap délután 2 órakor a N. S. E. első csapata tart barátságos mérkőzést a N.

A. C. második csapatával. A N. S. E. az utóbbi időben nagyot haladt s így kétséges, hogy melyik csapat kerül ki győztesen a mérkőzésből. Az bizonyos, hogy mindkét csapat lelkes, szép játékra készül. A mérkőzés a szokott helyárok mellett tekinthető meg: tribün 1 korona, állóhely 60 fillér, tanulójegyet 30 fillér. Mig a N. A. C. második csapata itthon fog mérkőzni, azalatt az első csapat Debrecenben a D. K. A. S. E.-vel fog küzdeni a bajnokságért s valószínűleg ismét győzelemmel fog hazatérni.

Igazságszolgáltatás.

Tizenöt éves rabló.

Egy fiatal, alig tizenöt éves fiú állott tegnap az esküdtek előtt rablás büntettségével vádolva. Vigyikán Mihálynak hívják, akit közönségben, Felsőlugoson már is úgy ismernek, mint a »falu rosszát.«

Ez év április 2-án a közönség határában megtámadott egy 70 éves cigányasszonyt, földreperete és elvette tőle a pénzt, 9 korona 80 fillért és azután elmenekült. A fiú tagadta bűnét, azt állította, hogy ő már régebben odaadott egy tejszét az asszonynak javítás végett, amit ez nem adott vissza neki. Most is ezt követelte tőle és ebből támadt az összeszólalkozás, amelynek hevében ő a cigányasszonyt a földreperete.

Ma volt ez ügyben az esküdtszéki tárgyalás Vámosi Mihály törvényszéki bíró elnöksége alatt. A vádat Szolnok Jenő dr. ügyész képviselte, a védelmet Medvigy Gábor dr. ügyvéd látta el. Az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat. A verdikt alapján a bíróság Vigyikán Mihályt javítóintézetbe internáltatta.

TÁVIRATOK.

Mért bukott meg Conrad?

Bécs, dec. 1.

(Saját tudósítónktól.) Külföldi nagykövetségeken szenzációs magyarázatát adják Conrad vezérkari főnök bukásának. Conrad harmadfél év előtt hétszázmilliót kért Olaszország elleni hadjáratra. Aerenthal külügyminiszter és Schönaich hadügyminiszter határozottan ellene voltak, de mivel a trónörökös Conraddot pártolta, Schönaichnak buknia kellett, Mikor az olasz-török háború kiütött, Conrad újból követelte a mozgósítást Olaszország ellen. Aerenthal ezért lemondással fenyegetőzött és azt mondta, hogy ilyen politikáért, mely európai háborút okozhat, nem vállal felelősséget. Conraddnak menni kellett, de az a meleg bucsuztató, amelyet a trónörökös intézett hozzá, azt jelenti, hogy vissza fog még jönni és megvalósítja politikáját.

Olasz-török háború.

Konstantinápoly, dec. 1.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap ellenséges tulerő megtámadta Kinzára mellett elfoglalt hadállásunkat. Az elkezeredett harcban, amelyben szuronyok is részt vettek. A harc eredményét még nem tudják. A

belügyminisztérium altából azt a hirt kapta, hogy a török csapatok visszavonultak a sivatagba, mert az ellenség összeköfő vonalait fenyegeti.

Olaszország kilépése.

Bécs, dec. 1.

Olaszország kilépése a hármasszövetségből igen nagy feltűnést keltett mindenfelé. Egy előkelő külföldi politikus nyilatkozata szerint a kilépés nem is valószínű. Olaszország hű akar maradni tovább is szövetségeseihez. Ha a tripoliszi kérdés tisztázva lesz, Olaszországnak nem lesz szükség a törökök ellen akcióra lépni.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M. (Folytatás) 26

Bruchland, ki kevéssel Rechteren grófné után jött, üdvözölvén a háziasszonyt, ama vig csoport közé vegyült, mely Constance-ot körülvevő.

Ma sokkal vonzóbbnak és megnyerőbbnek találta Constance-ot, mint anyja boudirjában s hódolatát épen oly nyíltan fejezte ki, mint a könnyűvérű Almen és a Constance báijától valóban megigézett Ostitz.

A fiatal grófnő mellett egy támlaszékben nyugodott Werder Sarolta, ugyanazon fiatal hölgy, kit már egyizben oly közönyös magatartással láttunk Constance mellett ülni.

E szép asszonyról azt tartották ugyan, hogy a legnagyobb mértékben közönyös bájjának hatása iránt, mindazonáltal ő nagyon ohajtott tetszeni; hanem annyira uralkodott fölötté bizonyos veleszületett és megszokott fásultság, hogy ez még hiúságán is győzedelmeskedett.

De bár második természetévé vált restségének engedve, semleges maradt szépségének hatásai iránt. azért mégis mindenkégyül, ki kivülé Paris almájának elnyerésére törekedett és e gyűlöletet lassankint Constance személyében összpontosította, ki egyhangulag legkitűnőbb szépségnek tartott.

Öröme telt benne, ha a saison királynéját, a »a társaság gyöngyét« sértegethette és nyugtalaníthatta, s ahol csak alkalmat talált erre, azt mindig felhasználta.

Ma különösen boszus volt Bruchland gyermekes magatartása miatt, ki még annál az izetlen Almennél is gyermekesebben viselte magát. Elhatározta, hogy ha lehet, másfelé fogja irányozni Bruchland figyelmét.

— Mais, mon Dieu! Bruchland ur! én nagy gyanuval terhelem önt.

Rózsás ajkai kissé hamisan mosolyogtak és szempilláit annyira tölemelé, hogy látni lehetett, mily szép kék szemei vannak.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

Határidők sárlata:

Áprilisi buza (1912)	— —	11.82
Májusi buza	— —	11.70
Áprilisi rozs	— —	10.38
Áprilisi zab	— —	9.83
Májusi tengeri (1912)	— —	8.45

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának időirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	853.50
Oszták hitelrészvény	— —	652.25
Jelzálogbank	— —	494.75
Leszámitoló és pénzváltó	— —	578.50
Salgótarjáni kőszén	— —	675.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Aszódinál, Kossuth-utca

és

„Czukorka-királynál“ Kert-utcán

Mikulás-czukorkák és déligyümölcsök

1-ső rendű szalancukor	E héten kilója	2.20
1-ső rendű Francia datolya	E héten kilója	2.80
1-ső rendű malaga szőlő	E héten kilója	2.80
1-ső rendű koszoru-füge	E héten kilója	-.56
1-ső rendű Prünella	E héten kilója	2.80
1-ső rendű héjjas meggyoró, nagy	E héten kilója	1.80
1-ső rendű francia mandola, nagy	E héten kilója	2.80
1-ső rendű maróni, szép nagy	E héten kilója	-.40
1-ső rendű cukrozott déligyümölcs	E héten kilója	3.60
1-ső rendű narancs héj	E héten kilója	2.—
1-ső rendű erdélyi dió	E héten kilója	-.80

Mikulások és diszes Jardinetto kosarak.

„Mesés“

cipők láthatók a

Moskovits anatómiai cipőgyár

Bémer-téri

fióküzletének kirakataiban.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: mátt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Nagy műhely

bármilyen ipari célra alkalmas
(volt Harmati-féle lakatos műhely)

azonnal kiadó.

Rózsa-utca 4. szám alatt
értekezhetni. ■ Telefon 785.

Formára és tartósságra
felülmulhatatlanok

a MOSKOVITS

anatómiai cipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyváradi fióküzletek:

I. Kossuth-utca 5. Gyárépület.

II. Bémer-tér, Bazar-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa

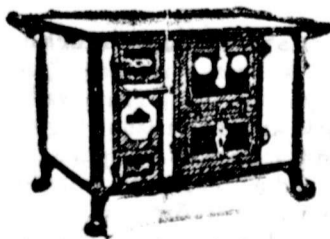
cipő és csizmagyar részvénytársaság.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól fűző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

18236—1911. sz.

Nagy György és neje a nagyvárad 4771. sz. tkvi betétben A 1. sorsz. a. 6200—1. a. 16 b. b. helyrajzi számú ingatlanon (Petőfi-utca feletti Pataky-féle szőlő) építkezési engedélyt kér.

Véghatározat:

A tanács Nagy György nagyvárad lakost építkezési engedély iránti kérelmével elutasítja.

Indokok:

Elutasítandó volt a kérelem, mivel az építkezési szabályrendelet 20. §-ában előírt feltételek szerint a tanácstól azon telekre, melyen kérelmező építkezni szándékszik, telekfelosztási engedélyt nem nyertek, sőt amennyiben a mérnöki hivatal jelentése szerint a fel-

parcellázott telekhez csak egy igen keskeny, egy kősi nyom szélességű, árokszelvényű mély és igen erős emelkedésű hegyi ut vezet, mely semmi esetre sem felel meg azon hivatásnak, hogy egy keletkező új városrész közlekedését lebonyolítsa, s így ezen kültelek közforgalmi, közrendészeti, tűzbiztonsági szempontokból kellően meg nem közelíthető, ennél fogva ezen felparcellázott terület házhelyekül leendő felosztásra nem alkalmas, s így a 6199—3. és 6300—1. a. hr. sz. ingatlanoknak házhelyekül leendő felosztására az engedély ki nem adható.

Ugyanezért a közérdek megóvása szempontjából, a tanács egyuttal elrendeli, hogy a fenti telken, minden építkezés szükség esetén karhatalommal is megakadályoztassék, miért is szigorúan megtagadja a hegybírónak, miszerint minden építkezést ott akadályozzon meg s szükség esetén a rendőrségtől erre a

célra rendőri karhatalmat kérjen: a rendőrséget a szükséges karhatalom nyújtására s jelen határozat szigorú ellenőrzésére felhívja.

A magán érdekek megóvása céljából a tanács jelen határozatnak a helyi lapokban való közzétételét, is elrendeli.

Jelen véghatározat ellen 15 nap alatt szóval előterjeszhető vagy írásban benyújtható felelkezéssel lehet élni a város polgármesterénél.

Miről a r. kapitányi és mérnöki hivatalok Márkus János hegybíró szigorú ellenőrzés végett, Nan György és neje g. tanácsnok, s a helyi hírlapok véghatározaton értesítendők.

Nagyvárad város tanácsa, 1911. nov. 22.

Rimler Károly
polgármester.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözpart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 > francia szájviz	25 >
1 > száj szagtalanító	50 >
1 tubus dr Heyder fogcserm	50 >
8 > Thymol	20 >
1 > Stomatín	20 >
1 > tégely Odontin togpaszta	55 >
1 drb Odontin betét	35 >
1 üveg Picavan	98 >
1 üveg Bay Rum	35 >
1 > Jera viollette brillantín	30 >
1 > francia brillantín	15, 20, 35 >
1 > folyékony brillantín	50 >
1 > valódi dió olaj	15 >
1 > > > kivonat	75 >
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 >

1 üveg Kerpel kézfínomító	88 kr.
1 tégely Margit krém	40 >
1 > Diana krém	65 >
1 drb Dianna szappan	65 >
1 dob Lickner puder	38 >
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >
1 üveg amerikai petrol	50 >
1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >
1 fekete champos	12 >
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >
8 drb francia ibolya szappan	50 >
1 > Kiehlhauser ibolya glycerin szappan	28 >
1 > Speick szappan	28 >
1 > Windsor szappan	38 >
1 tubus kaloderma	28 >
1 > Beloderma kézfínomító	20 >
1 üvegtégely tejcrém	20 >

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 > 50 >
1 valódi serte hajkefe	70 >
1 dublé bajuszkéfe	20 >
1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 körömkefe	05 >
1 surolókefe óriási	20 >
1 surolókefe kisebb	10 >
12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > Jurigatem Zomám	80 >
1 mir vörös gumicső	60 >
Egyegyed Ko Brunz watta	35 >

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Telefon 397. RÉH és HODOSSY Telefon 397.
műbutor és épületasztalos munkák ipartelepe Nagyvárad, Kálvária-utca 29. sz.

Tisztelettel hozzuk a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy

HODOSSY GÉZA

a Rimanóczy-féle műbutorgyár volt művezetője, a már régen fenálló

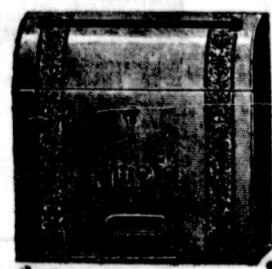
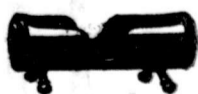
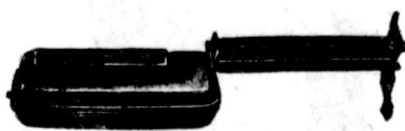
RÉH FERENCZ

gépekkel berendezett asztalos-ipartelep cégbe cégtársul belépett.

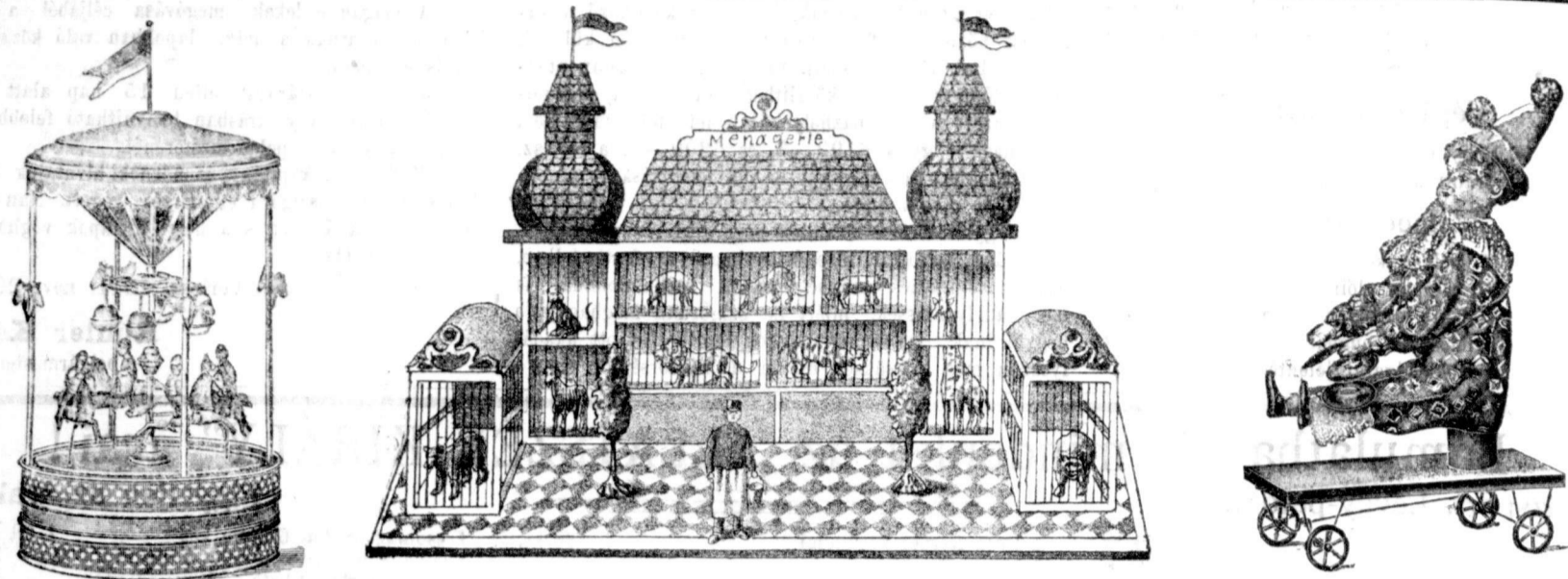
Elvállaljuk minden az asztalos ipari szakmába vágó épület, portál, üzlet- és teljes lakberendezési munkák készítését, iparművészeti tervek szerint a legjobb minőségű száraz anyagból, szolid és izléses kivitelben.

Kivánatra rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Teljes tisztelettel **Réh Ferencz és Hodossy Géza** műasztalosok.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek
vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.

A karácsonyi kiállítás gyermekjátékokban

(a gyermekjáték külön termében)

ugyszintén diszmű, műipar és ajándéktárgyakban
izléseesen össze van állítva

minden vásárlási kényszer
nélkül megtekinthető.

WALDMANN ERNŐ,
Rákóczi-ut 7.

